

BEROEPSREGISTERS VOOR LEERKRACHTEN EN SCHOOLLEIDERS

Professionalisering staat hoog op de Haagse agenda.

Bij voorkeur niet langer vrijblijvend: elke schoolleider en leerkracht wordt bijvoorbeeld geacht zich in te schrijven in een beroepsregister waarin de professionele ontwikkeling

wordt bijgehouden. Een krachtig middel om de

kwaliteit van het onderwijs te waarborgen,

zegt de een. Het leidt tot nutteloze

bureaucratisering, vindt de ander.

TEKST DANIËLLA VAN 'T ERVE

Foto: Hans Roggen

Registreren,

Goed onderwijs staat of valt met de kwaliteit van de professional in de school, daar is iedereen het wel over eens. Met het behalen van een diploma ben je er niet. Het is logisch dat je als leerkracht of schoolleider je kennis bijhoudt en je blijft ontwikkelen. Beroepsregisters moeten die professionele ontwikkeling gaan waarborgen. In de nieuwe CAO-PO is besloten tot een verplicht register voor schoolleiders (zie ook kader). Het register voor leraren in het po, vo en mbo is begin vorig jaar officieel van start gegaan.

Ruim 9.000 leraren hebben zich al ingeschreven bij Registerleraar.nl. Inschrijving is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Iedere bevoegde leerkracht die zich registreert, geeft aan dat hij blijft werken aan zijn professionele ontwikkeling. Het gaat om 160 uur over een periode van vier jaar, waarbij het merendeel (honderd uur) het lesgeven betreft.

Frank Jansma (Onderwijscoöperatie): “Het lerarenregister geeft op de eerste plaats een maatschappelijk signaal. Het laat zien dat het fundament op orde is, dat iemand aan de noodzakelijke voorwaarden voor kwaliteit voldoet.”

“Het register geeft op de eerste plaats een maatschappelijk signaal: dit zijn goede leraren bij wie het onderwijs in goede handen is”, vertelt Frank Jansma. Hij is programmamanager bij de Onderwijscoöperatie, een samenwerkingsverband van onderwijsvakorganisaties, die het lerarenregister heeft opgezet. “Daarnaast laat je als leerkracht zien wat je waard bent en dat je je verantwoordelijkheid pakt om je kennis op peil te houden. Investeren in jezelf betekent namelijk investeren in je leerlingen.”

Leraren voeren zelf hun gegevens in, die een registercommissie controleert. Na vier jaar volgt een hercontrole, waaruit blijkt of de leraar aan de eisen voldoet voor herregistratie. In totaal zijn zo’n 125 leerkrachten actief met controle en voorlichting. Van, voor en door leraren is een bewust gekozen opzet, net als de vrijwillige basis. Jansma, van oorsprong docent maatschappijleer en lerarenopleider: “Een wezenlijk kenmerk van een professionele beroepsgroep is dat die zelf de kwaliteit op orde houdt.

‘HET LERARENREGISTER GEEFT GEEN GARANTIES DAT IEMAND GOED FUNCTIONEERT, OF DAT ELKE LEERKRACHT ELKE DAG ZIJN UITERSTE BEST DOET’

Het register is daarvoor een instrument, net als personeelsbeleid dat is voor een schoolbestuur. Die instrumenten zijn complementair. Het register geeft geen garanties dat iemand goed functioneert, of dat elke leerkracht elke dag zijn uiterste best doet. Het laat zien dat het fundament op orde is, dat iemand aan de noodzakelijke voorwaarden voor kwaliteit voldoet.”

Beschermd beroep Registratie door beroepsgroepen bestaat al veel langer. Zo mag je jezelf niet zonder meer arts, accountant of advocaat noemen. Door de titels op te nemen in een landelijk erkend register wordt het een beschermd beroep. Meer dan 400.000 zorgverleners, van tandarts tot verpleegkundige, staan bijvoorbeeld ingeschreven in het BIG-register. De verplichte registratie kwam voort uit de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) in 1995, die de patiënt moet beschermen tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen. Volgens het CIBG, de uitvoeringsorganisatie die ook het lerarenregister beheert, was het een langverwacht register waar zorgverleners erg blij mee zijn. Het BIG-register is openbaar en maakt ook inzichtelijk welke zorgverleners (tijdelijk) hun beroep niet meer mogen uitoefenen van de tuchtrechter. De verplichte herregistratie moet de kwaliteit borgen. “Het register staat, maar dat

Waarom zou je?

Rianne Peek (CIBG, beheert ook het register van de zorgsector): “Het BIG-register staat, maar dat wil niet zeggen dat we klaar zijn.”

wil niet zeggen dat we klaar zijn”, vertelt Rianne Peek van het CIBG. “We zijn continu op zoek naar hoe het proces efficiënter of beter kan. Het betrekken van het werkveld daarbij is essentieel.”

Heel belangrijk, vindt Jansma van het lerarenregister. Een goed register is op de eerste plaats betrouwbaar in wat het zegt te waarborgen. Het lerarenregister blijft werk in uitvoering. Jansma: “Een belangrijk onderdeel is het inrichten van de kwaliteitsprocessen om met elkaar te bepalen wat goede professionele ontwikkeling inhoudt en hoe je dit controleert. Een cursus waarvoor je een certificaat krijgt, is makkelijker op te nemen in een register dan vormen als collegiale intervisie of het gezamenlijk werken aan innovatie. Door het gesprek aan te gaan, bouwen we samen en van binnenuit aan een waardevol register. Dat kost tijd, het BIG-register is vijftien jaar geleden begonnen en ook nog niet klaar.”

‘EEN GROTE GROEP SCHOOLLEIDERS ZAL EEN PROBLEEM KRIJGEN OM Z’N BEKWAAMHEID AAN TE TONEN’

Chris Aben (schooldirecteur): “Iedereen die zijn beroep serieus neemt, blijft zich uit zichzelf ontwikkelen.”

Toegevoegde waarde De verplichte registratie voor schoolleiders straks vindt Michel van der Kraan (48) een goede zaak. Hij is directeur van drie basisscholen in Noord-Brabant. “Schoolleider is een vak, dat hiermee erkend wordt. Het is goed dat er nu formeel eisen worden gesteld aan professionele ontwikkeling. Als je jezelf niet ontwikkelt, hoe kun je van je mensen verwachten dat zij dat wel doen? Bovendien heb je over tien jaar geen toegevoegde waarde meer als je niet blijft.” Van der Kraan is bezig met het afronden van de *Master Management of Education* aan de Hogeschool van Utrecht. “Dat je leert beslissingen goed te beargumenteren, is heel waardevol. Neem de tijd voor onderzoek in plaats van simpel gezegd uit te gaan van de ervaring van een collega verderop.”

‘OM ERBIJ TE HOREN, ZUL JE JE MOETEN INSCHRIJVEN’

Natuurlijk valt of staat het register met de invulling en de controle ervan, aldus Van der Kraan. “Ik heb ingeschreven gestaan in het NSA-register, maar de huidige vorm is een loze schil, het voegt niets toe. Het is daarom goed dat de vrijblijvendheid er af gaat. Al zal een grote groep schoolleiders een probleem krijgen om z’n bekwaamheid aan te tonen. Of zoals een collega zei: ‘Nu moet ik wel’. Maar dat had hij natuurlijk allang gemoeten. Voor sommigen is gebrek aan tijd of geld een excuus om zich niet te scholen. Het is eerder een kwestie van prioriteit. De tijd dat een directeur een pak klei ging halen als de juf daarom vroeg, is echt voorbij.”

Absurde reparatie Chris Aben (45), directeur van basisschool de Rietslenke in Nijverdal, ziet niets in een verplicht register. “Iedereen die zijn beroep serieus neemt, blijft zich uit zichzelf ontwikkelen. Registeren leidt dus tot onnodige bureaucraties. Je kan bovendien nog zoveel diploma’s hebben, maar al dat papier hoeft niets te betekenen. Leidinggeven is een vak dat je in het bloed moet zitten. Dat moet je uiteindelijk in de praktijk kunnen waarmaken.”

Hoe iemand functioneert en wat diegene verder aan opleiding nodig heeft, is volgens Aben puur een zaak tussen de directeur in kwestie en het bestuur. De overheid probeert met zo’n register en extra geld voor scholing bovendien bezuinigingen te verbloemen, meent Aben. “Jaren geleden kon iedereen vanwege het lerarentekort het onderwijs in, bevoegd of onbevoegd. Nu is het niveau te laag en dan moet opeens alles op nascholing worden ingezet: dat is een absurde reparatie. Er zijn problemen die meer prioriteit hebben, zoals de grote klassen en de vele zorgleerlingen. Ik zie liever dat die middelen ingezet worden voor een paar extra onderwijsassistenten. In de klas moet het gebeuren en niet zozeer achter mijn bureau.”

Michel van der Kraan (meerscholen-directeur): "Het is goed dat de vrijblijvendheid eraf gaat. Of zoals een collega-schoonleider zei: Nu moet ik wel."

Hogere eisen

Tegenstanders van het beroepsregister wijzen naar Finland waar elke leerkracht academisch geschoold is en waar geen inspectie of controle is. Het register en de verplichting tot nascholing zijn volgens hen een vorm van 'achteraf repareren'. Een domme redenering, vindt Jansma van het lerarenregister. "Natuurlijk zou het mooi zijn als we hogere eisen aan het begin stellen, dat gebeurt ook. Maar één keer bevoegd is niet altijd

bekwaam. Je zult je voortdurend moeten blijven ontwikkelen. En dan komt zo'n register toch om de hoek kijken. Sterker nog, Finland is bij ons wezen kijken juist omdat het een register van, voor en door leraren is."

Dit jaar verwacht Jansma een groei naar 45.000 deelnemers. Met de overheid is afgesproken dat in 2015 de helft, en in

2018 alle leraren in het register staan. De Tweede Kamer discussieert over een verplichtstelling. "Maar als wij het goed doen is dat niet nodig. Naarmate meer leerkrachten zich inschrijven, neemt de morele zeggenschap toe. Op een gegeven moment gaat de kritische massa gelden. *Noblesse oblige*: om erbij te horen, zul je je moeten inschrijven." |

NIEUWE REGISTERORGANISATIE VOOR SCHOOLLEIDERS

De Nederlandse Schoolleiders Academie (NSA) is overgegaan in de Stichting Schoolleidersregister PO (SRPO). Deze onafhankelijke organisatie zal dit jaar een nieuw reglement opstellen met criteria en de procedure voor registratie. Hierin zal het huidige NSA-register met zo'n 2.200 schoolleiders worden opgenomen. Zodra het nieuwe registerreglement is vastgesteld, kunnen de NSA-geregistreerde schoolleiders aangeven of zij dit onderschrijven, of ze hieraan voldoen en daarmee geregistreerd blijven.

advertentie

Voor welke dienstverlening u ook kiest. U zit altijd goed.

Bij Mercedes treft u specialisten aan die het onderwijs door en door kennen. Alle cao's, alle wet- en regelgeving en al die evenzovele uitzonderingen. Wij kennen ze en begrijpen ze. Om u nog beter van dienst te zijn hebben we drie pakketten ontwikkeld die maatwerk leveren op het gebied van: • **Human Resource** • **Personeels- en Salarisadministratie** • **Financieel** en • **Bedrijfskundig**. Mercedes kent drie keuzepakketten; **Standaard**, **Plus** en **Excellent**. Deze pakketten kunt u moeiteloos combineren. Afhankelijk van uw organisatie maakt u een keuze waarmee u altijd goed zit. Helder en overzichtelijk. **Meer weten? Bel 0344 - 64 80 00 of mail naar info@merces.nl of kijk op merces.nl**

merces.

laat onderwijs bedrijven